

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Soler; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, Zwolle; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, Gravenhage; Dr J. W. Marnefstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meijna, Groningen; Dr D. Postma, Burgersdorp (Zuid-Afrika); Dr J. G. Rullmann, Utrecht; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielinga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Eligovera:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postkorting No. 30000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Nieuw-Indië f6.— per jaar.
Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Genot en geluk in den modernen tijd, IV (Slot). — Uit de Schrift: Reformatie en Hervormingsdag (Jesaja 66:8). — Kerkelijk Leven: Synode-Indrukken, IX. — Lede, idem: en Kunst: Twee nieuwe Marië-Hers-beelden. — Het Boek van de Week. — Opvoeding en Onderwijs: „Opbouw”. — Uit de Buitenlandse Kerken. — Perschoon. — Generale Synode te Groningen. — Correspondentie. — Kerknieuws.

GENOT EN GELUK IN DEN MODERNEN TIJD. IV. (Slot.)

Genieten op zichzelf is geen zonde. Heeft God niet alle ding schoon gemaakt? En had Hij den mensch niet zoo geschapen, dat deze de vreugde der wereld, waarop zijn diepste zieleven harmonisch reageerde, bewust kon indrinken? Toen was alles genot, omdat er vrede was in het hart, omdat de zonde niet verscheurde, omdat er een rusten was in God, en een zich verblijden in Zijne gedachten, die Hij in de werken Zijner handen had geopenbaard.

Wat een droeve verwoesting heeft de afval van God teweeggebracht. Doornen en distelen brengt de aarde voort, en de akker des harten desgelijks.

Nu heeft God, in zijn groote ontferming, door zijn gemeene gratie de doorwerking van den vloek over wereld en mensch nog gestuit en geremd.

Wat is er nog betrekkelijk veel te genieten op de aarde, in het leven van den mensch.

Onverdeeld is de vreugde nooit; vluchtig blijft alle genot; de alsen der zonde verbittert het schoonste en rooft de volle bevreemding. Ook van het edelst genot geldt het: niets is er daar ik in kan rusten.

Maar toch, als ge de H. Schrift opent, dan wordt er schier op iedere bladzijde gesproken van de regeningen, die de Schepper aan het schepsel bereidt.

Paulus schrijft aan Timotheüs dat God alle dingen rijkelijk verleen om te genieten.

En de wijze Prediker te Jerusaleem, die zoo scherp het ijdele der vergankelijke dingen teekent, hij roemt toch het genot als een rijke gave van den Vader in de hemelen.

„Is het niet goed voor den mensch — zoo vraagt hij, dat hij ete en drinke, en dat hij zijn ziel het goede doe genieten in zijnen arbeid? Ik heb ook gezien dat zulks van de hand Gods is.”

Daarom wekt hij op het goede te genieten ten dage des voorspoeds. En welk een schoon leven teekent hij ons wanneer hij het genot verduidelijkt voorstelt in de weelde van een gelukkig huwelijk: „Geniet het leven met de vrouw die gij liefhebt”.

Men mag er den modernen mensch dan ook geen verwijt van maken dat hij sterk naar het genot verlangt. Veeleer ligt in dat verlangen een prediking van 't menschen koninklijke afkomst, een naglimp van de weelde, waarin ons geslacht eenmaal deelde. Zelfs in de dolste jacht naar genot werkt nog, zij het onbewust, een heimwee naar het verloren paradijs. En de vreugdebeker dien de arme, moedgedachte menschen van onzen tijd zoo gretig drinken, moet hun maar al te vaak het narcotium zijn, dat hen zachtjes in den slaap van het onbewuste wiegt, zoodat ze hun leed niet gevoelen, of de injectie, die de schrijnende pijn van het ongetrooste hart moet verdrijven.

Maar het diep-zondige ligt hierin dat de mensch die normale aandrift tot genot kunstmatig prikkelt tot genot-zucht en genotzucht — en daarbij van de gaven niet opziet tot den Gever, noch langs de schoone lijnen der genieting zijn ziel in aanbidding tot zijn Schepper opheft. Zoodoende wordt hij steeds armer in plaats van rijker — in weerwil van al zijn weelde, zijn cultuur, zijn verfijnde techniek en de verruiming van zijn genotsmogelijkheden.

Zijn genieten is vergald, hij heeft een geurige bouquet rozen, maar ze zijn van den levenswortel afgesneden — ze verflensen; het genot is bezig te sterven.

De spelen der ziel staan niet afgestemd op de woorden van den Eenwige en dus ook niet op het lied dat in alle ding ruischt tot Gods eer.

Daarom is er in onze genieting-vollen tijd één ding zoo schaarsch als radium, namelijk *geluk*; want geluk is er alleen als er *vrede* in het hart is, als we ons niet God in Christus verzoeden weten, als er een goddelijke strijd aangeboden is tegen het kwaad in ons hart en leven, als we, uit het geloof gerechtvaardigd, vrede hebben bij God door onzen Heere Jezus Christus.

Dit hebben wij aan den cultuurmensch van onzen tijd

te prediken zonder hem te sporen, en dus met groote barmhartigheid, want alleen de waarheid uit God maakt vrij.

Als die mensch zichzelf en zijn genot eerlijk beschouwt, dan moet hij erkennen dat de beschaving hem wel *rijk* heeft gemaakt maar dat hij zich, in weerwil daarvan, toch steeds *armer* gevoelt.

De genietingen zijn vermeerderd — maar het fijne aroma gaat, door de veelheid, van elk genot apart af — en dat echte, dat diepe, dat levensvolle — dat is er toch het eigenlijke van, de room van de melk.

Zoo wordt alle genot tot een grijze, toonloze oppervlaktigheid, tot een leege verveelheid.

Dat is de groote kwaal van den oververzadigden mensch: de grauwe verveling, die de dochter is van de veelheid der genietingen.

Het moderne leven — zoo schreef onlangs l'illustration — en die kan het weten — geeft maar één diepe vreugd: die van het initiatief, de vermetelheid, van het zware werk, en het succes van de weinigen, die er in slagen iets nieuws te scheppen, nieuwe banen te wijzen aan de industrie, aan den handel, aan de kunst, de literatuur of de wetenschap.

Maar slechts voor zeer weinigen is op dit gebied een schitterende rol weggelegd.

Onze tijd deelt het genot uit aan velen, aan iedereen, maar geluk, zelfs in dezen natuurlijke zin, slechts aan enkelen.

En de wereld wordt ontevredener naarmate alle wenschen worden bevredigd, *precies* als hij een verwend kind, dat geblazeerd is van genot, waar de duizende paartjes naar hunkeren.

Zoo verliest de oude beschaving, democratisceert zich, ontdoet zich van alle metafysisch, stelt zich tevreden met gemak, genot, wat de gezondheid kan dienen, de lusten bevroedigen en wat den weg ontsluit naar bezit, omdat bezit niet meer beteekent *macht*, maar *genot*.

Daarom behoeven we het ook niet al te tragisch te nemen met het verlangen naar revolutie, dat zich allereergsten vertoont. Dit is het sterkst waar de vreugden der cultuur door de groote massa het minst worden gekend en genoten. Denk maar aan Rusland. Zoodra zij metterdaad doorwerkt, laat zij de groote massa profiteren van de lusten des levens die voor geld te koop zijn, en daarmee rent zij zichzelf tot stilstand toe. Want van het moderne, industriële systeem, gebaseerd op de evenwichtige verhouding van kapitaal en arbeid, profiteert juist het meest de groote massa, die opgeroepen wordt om het te verwoesten, en alzoo de kip te slachten die de gouden eieren legt.

Ook in dezen vorm laat het moderne leven ons zien dat wie God verlaat smart op smart te vreezen heeft.

Maar laten wij zelf als christenen de groote les van dezen gespannen tijd verstaan.

Wat is er ook onder ons en in ons hart vaak een ongebreidelde verlangen naar genot, maar uitspanning, naar vrijheid, naar stoffelijk goed, naar levensvreugden.

Laten we nooit vergeten dat dit alles slechts zeer betrekkelijk waarde heeft.

Als productieve vernieuwing geluk kon geven, dan was de wereld één Eldorado.

Maar de kwaal der ellende, die het gevolg is van de zonde, verergert met den dag. Men gewent zoo spoedig aan elke levensweelde, men kan haar niet meer missen, zij assimileert zich; weldra voelt men zich even arm als tevoren, zelfs armer.

Geen oecoonoom kan dit kwaad verhelpen, want het is slechts in schijn maatschappelijk.

Het zit dieper.

Het zit in de ziel, die geen vrede met God heeft, die ongetroost, die zonder geloof is, en zelf wel gevoelt dat zij zich niet met het grootmenschenpeelgerei der wereldsche dingen evenmin laat vrolijk maken, als het zieke kind zich laat troosten met het mooiste speelgoed, waar het slechts even de koortsig-klamme hand naar uitstrekt.

Er is geen waar genot zonder geluk.

En er is geen waarachtig geluk zonder Christus.

Dit moeten wij beleven door het geloof.

Dit moeten we zelf zoeken door genade. Maar dit moeten we aan de wereld toonen en het haar, de arme, ook zeggen, opdat ze de gebroken bakken harer schijnvreugde verlate en met ons kome tot de bron van het geluk, Christus.

Dan mogen we zeker onze wijngaarden bouwen en de vrucht daarvan genieten.

Dan weten we dat er ook, ja vooral, vreugd is, genot, verheffing des geestes in den arbeid zelf, dat uitspanning alleen iets is als er inspanning aan voorafging, gelijk rust en slaap haar waarde ontleenen en haar kracht aan het werk en de dagtaak, die ze noodig maken.

Zoo alleen kan genot worden geheiligd als we er God in danken die ons in Christus alle ding nog rijker verleent om te genieten.

Vergeet dat woord niet: *verleenen*, 't is maar tijdelijk. Ook het genot des levens. Alleen de ware schat blijft, het geloof, en het beste deel, de eenheid in Christus, de erve der heiligen in het licht. Alle genot hier op aarde is sterreglans, het kondigt aan den dageraad van het geluk, de Zon des heils, Christus. Als ons hart zich op die beloften richt, wat wordt het leven ons dan rijk en schoon. Dan jagen we niet in onstuimige vaart langs de breede heirbanen van het aardisch geluk. Dan zijn we tevreden met het teug voor teug, aandachtig en dankbaar indrinken van den beker, dien God ons op de hand zet, ach misschien zoo'n klein bekertje, maar van God ons gegeven, en waarvan het drinken dat fijn aroma doet proeven dat *zijn* heet. Dit alleen geeft geluk.

En we zeggen het, onze rust en onze vreugd in God zoekend, temidden van de gespannen jacht van het moderne leven, den dichter bij Gods gratie na:

Lijf al den schat van 't groote wereldronde
Is nooit die vreugd in mijn gemoed gerezen
Die 'k steeds in tw. getuigenissen vond,
Door mij betracht en andren aangeprezen.

F. C. M.

UIT DE SCHRIFT.

Reformatie en Hervormingsdag.

Zou een land kunnen geboren worden op een eenigen dag? Zou een volk kunnen geboren worden op een eenige reis? Jesaja 66:8.

Men wijst 31 October aan als den Hervormingsdag.

Menschen hebben nu eenmaal behoefte aan een datum.

De datum leent zich zoo geschikt als kapstok voor het geheugen.

Och wie bij dien datum en de gebeurtenis op dien datum blijft staan, ziet de breedte en de diepte van het werk Gods niet.

Zou ook een land kunnen geboren worden op een eenigen dag? Zou een volk kunnen geboren worden op een eenige reis?

Ofschoon het geestelijke werk Gods niet zelden in sneller tempo voortschrijdt dan het natuurlijke, ofschoon, als Sion weeten krijgt en tegelijk meer zonen worden gebaard dan er ooit legelijk in den burgerlijken stand worden ingeschreven, ofschoon de reformatie dikwijls niet zulk een tijdsruimte vraagt als de formatie en deformatie, op één dag gaat het niet.

31 October is dan ook niet meer dan een hulpmiddel voor vergetelijke kinderen der Reformatie.

31 October is weinig anders dan een „ezelsbrug” om zich het werk des Heeren in de 16de en 17de eeuw eenigszins scherp te herinneren en het opzettelijk te gedenken.

Niet, dat wij de geloofsdaad van Luther, welke hij op dien datum verrichtte, zouden willen verkleinen.

Dan zouden wij verkleinen het werk Gods, dat door zijn hand geschiedde.

Maar op dien eenigen dag kwam de Kerkhervorming niet tot stand.

Het is zelfs de vraag of wat Luther toen bestond wel waarlijk kerkhervorming mocht heeten. Reformatie was het zeker.

Maar, aan die reformatie waren reeds tal van reformatische daden voorafgegaan.

De reformatie doorliep ook in Luther zelf een proces.

Zeker, de daad van 31 October was brandstichting.

Heinde en ver zag men de vlammen.

Het volk liep naar buiten om den vuurgloed